

Een bloedtransfusie buiten het ziekenhuis toegediend krijgen

Patiënteninformatie Accureon klinisch chemisch laboratorium

Een bloedtransfusie buiten het ziekenhuis toegediend krijgen

Inleiding

In sommige situaties kan het nodig zijn dat u thuis een bloedtransfusie krijgt. In deze folder kunt u lezen hoe dit in zijn werk gaat. Wanneer u nog vragen hebt, aarzelt u dan niet om deze aan uw arts voor te leggen.

Waarom een bloedtransfusie?

Ieder jaar ontvangen zo'n 250.000 mensen in Nederland een bloedtransfusie met rode bloedcellen, bloedplaatjes en/of plasma. Het betreft onder andere slachtoffers van ongevallen, patiënten die een (grote) operatie ondergaan en patiënten die voor kanker of (kwaadaardige) bloedziekten worden behandeld. Bloedtransfusies worden door uw arts voorgeschreven als dat voor uw behandeling noodzakelijk is. Uw arts doet dit echter niet zonder uw toestemming (tenzij er sprake is van een acute situatie). Om u te helpen een weloverwogen keuze te maken, zal uw arts u vooraf duidelijk inlichten over:

- de reden van bloedtransfusie;
- de risico's die aan de transfusie verbonden zijn;
- de risico's die ontstaan wanneer u niet instemt met een bloedtransfusie;
- eventuele alternatieven voor de bloedtransfusie.

Hoe veilig is een bloedtransfusie?

De kans op schadelijke gevolgen van een bloedtransfusie is klein maar niet geheel uitgesloten.

Om bloedtransfusies zo veilig mogelijk te maken, worden de volgende maatregelen genomen:

- alleen gezonde mensen kunnen donor worden;
- donors geven hun bloed vrijwillig en onbetaald;
- al het donorbloed wordt onder andere getest op een aantal geelzuchtvirussen (hepatitis B, C en E), syfilis en het HIV-virus dat aids kan veroorzaken;
- bloedplaatjes worden gecontroleerd op de aanwezigheid van bacteriën;
- uw eigen bloed wordt voorafgaand aan een bloedtransfusie gecontroleerd op de aanwezigheid van afweerstoffen, die zouden kunnen reageren met het donorbloed.

Wanneer blijkt dat het bloed mogelijk besmet is, wordt het vernietigd. Toch blijft er, ondanks alle voorzorgen, een zeer kleine kans bestaan op besmetting met een virus of ziektekiem door de bloedtransfusie (zo is de kans dat een eenheid bloed besmet is met HIV kleiner dan één op een miljoen). Het kan zijn dat de donor nog maar kort geleden werd besmet. In zijn bloed kan de aanwezigheid van de ziekteverwekker dan nog niet worden aangetoond. Ook is het mogelijk dat de hoeveelheid virus in het bloed zo gering is dat het niet kan worden aangetoond met een bloedtest.

Daarnaast is het mogelijk dat het ten tijde van de bloedtransfusie nog niet duidelijk is dat het bloed besmet is met een (langzaam groeiende) bacterie. Dit geldt met name voor bloedplaatjes die vanwege hun korte houdbaarheid binnen zeven dagen na de donatie worden toegediend.

Tevens kan het gebeuren dat er micro-organismen in het bloed zitten die we nog niet kennen of waarop niet getest wordt. Ook zijn er aandoeningen, zoals de variant ziekte van Creutzfeldt-Jakob, die mogelijk via transfusie kan worden overgedragen en waarvoor nog geen test bestaat.

Juiste match

Het is belangrijk dat het bloed dat iemand toegediend krijgt bij hem of haar 'past'. Daarom nemen we bloed bij u af om uw bloedgroep en rhesusfactor vast te stellen en om te onderzoeken of er afweerstoffen tegen bloedcellen in uw bloed aanwezig zijn. Deze stoffen kunnen gevormd zijn na een zwangerschap of vroegere bloedtransfusie. Als dat het geval is, kan het langer duren voor er 'passend' bloed voor u wordt gevonden. Ook raadpleegt het transfusielaboratorium een landelijk registratiesysteem om te zien of er ooit eerder bij u afweerstoffen zijn gevonden.

Het is belangrijk dat er geen verwisselingen optreden. Uw zorgverlener dient u daarom bij alle stappen te vragen naar uw volledige naam en uw geboortedatum. Ten slotte zal de verpleegkundige vlak voordat u een bloedtransfusie krijgt nogmaals controleren of het bloedproduct inderdaad voor u bestemd is.

Bijwerkingen van de bloedtransfusie

Hoewel de risico's van een bloedtransfusie tot een minimum worden beperkt, kunnen deze niet helemaal worden uitgesloten. Bij patiënten kan tijdens of na een bloedtransfusie een allergische reactie optreden. Zo'n reactie is te herkennen aan koorts, rillingen, galbulten, jeuk of een rode

huid. Dit kan vaak eenvoudig met medicijnen worden behandeld.

Soms vormen patiënten na een bloedtransfusie afweerstoffen tegen andermans bloedcellen. Deze afweerstoffen kunnen bij een vervolgttransfusie een reactie geven met het donorbloed, waarbij uw lichaam het donorbloed afbreekt. Dit kan voorkomen worden door passend donorbloed te selecteren. Mochten zich afweerstoffen bij u hebben gevormd, dan krijgt u een transfusiekaartje met daarop de vermelding van dit gegeven. Dit kaartje moet u bij volgende bloedtransfusies altijd aan uw arts tonen.

Omdat de mogelijkheid bestaat dat deze afweerstoffen na verloop van tijd niet meer aantoonbaar zijn, worden de gegevens over deze afweerstoffen opgeslagen in een landelijk datasysteem. Bij een volgende transfusie kan het laboratorium van het ziekenhuis waar u op dat moment behandeld wordt, het landelijk datasysteem raadplegen en zo goed mogelijk passend bloed voor u uitzoeken.

Als u bezwaar hebt tegen de registratie van uw gegevens kunt u dit bij uw arts aangeven. Het ziekenhuis zal uw bezwaar in uw dossier vastleggen.

Kan ik een bloedtransfusie weigeren?

Ja, dat kan. Bedenk hierbij wel dat er niet altijd andere mogelijkheden zijn. Bloedtransfusies zijn vaak levensreddend. Sommige operaties of behandelingen kunnen zelfs niet worden uitgevoerd zonder bloedtransfusie. Een bloedtransfusie weigeren betekent soms een groter risico voor uw gezondheid dan een bloedtransfusie ontvangen.

Besprek uw twijfels over de bloedtransfusie altijd tijdig met de arts die u behandelt.

Een bloedtransfusie in de thuissituatie toegediend krijgen

De behandelend arts heeft samen met u besloten de bloedtransfusie thuis in uw eigen omgeving plaats te laten vinden. Hij of zij heeft toestemming gegeven aan een thuiszorgorganisatie deze transfusie uit te voeren. Een verpleegkundige van het specialistisch thuiszorg team voert de bloedtransfusie uit. U geeft toestemming voor de thuistransfusie.

Binnen 72 uur voor aanvang van de bloedtransfusie wordt bij u bloed afgenomen om ervoor te zorgen dat het juiste bloed voor u wordt klaar gemaakt. De verpleegkundige van het specialistisch thuiszorg team maakt met u een afspraak voor de transfusie. U hoeft geen speciale voorzorgsmaatregelen te nemen. Wel moet de verpleegkundige de gelegenheid hebben om zijn/haar handen te wassen en de ruimte hebben om de bloedtransfusie voor u gereed te maken. Voor aanvang van de bloedtransfusie bespreekt de verpleegkundige nogmaals de procedure en risico's met u. Alle materialen die voor transfusie nodig zijn, worden door het specialistisch thuiszorg team geregeld.

Als er tijdens de transfusie onverhoopt problemen ontstaan, kan de verpleegkundige altijd contact opnemen met de behandelend specialist. Daarnaast is het protocol voor bloedtransfusie bij u aanwezig. Hierop staat welke acties de verpleegkundige kan ondernemen bij problemen.

Meer weten?

In deze folder hebben wij u het één en ander uitgelegd over bloedtransfusie. Mocht u na het lezen nog vragen hebben, legt u deze dan gerust voor aan uw behandelend arts of aan de verpleegkundige van het specialistisch thuiszorg team.

Als zich na de transfusie problemen voordoen, neem dan contact op met uw behandelend arts, uw huisarts of het specialistisch thuiszorg team. Het telefoonnummer van het Bravis ziekenhuis vindt u onderaan deze folder.

Tot slot

Als u bloed nodig heeft, dan is het er. Vanzelfsprekend. Help mee om dat vanzelfsprekend te houden. Spreek erover met mensen in uw omgeving. Iedereen tussen de 18 en 70 jaar die gezond is, kan bloeddonor zijn. Meer informatie kunt u lezen op: www.sanquin.nl/bloed-geven of via telefoonnummer: 088 - 730 8686 (lokaal tarief).

Telefoonnummer Bravis ziekenhuis:

088 - 70 68 000 (vragen naar het secretariaat van de arts bij wie u onder behandeling bent).

Deze folder is samengesteld door:

Bloedtransfusiecommissie Bravis ziekenhuis

Bronvermelding:

De tekst van deze folder is grotendeels overgenomen van Sanquin Bloedvoorziening

01/25

